

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos utca (Máriafő-láz), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona. Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. Egy hónapra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Deák Ferencz utca 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér hirdetési ára 3 fillér. Gyárosok, kereske dők és iparosok árkedezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.

Nyilttérli oszlokok garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Tanácsadói intézvény a gazdasági tanintézeteken.

Szólás-mondás, de régi példabeszéd: a magyar embernek nem kell tanulni; elég, ha gondolkodik. S gondolkozott is a magyar gazda sokáig, közbe-közbe a kártyát is megkeverve, a míg el nem érkeztek a nyolczvanas évek mostoha gazdasági viszonyai, a míg a buza ára le nem szállott 6—7 forintra. Akkor azonban elérkezett a cselekvés ideje, az egyszerű gondolkodás már nem volt elég a megélhetésre. Kezdünk kísérletezni, nem volna-e hasznosabb buza helyett, csukorrepát, burgonyát, czikoriát stb. termesztetni ott, a hol eddig csak egy termett. Szóval mezőgazdaságunk új korszakba lépett. Az elfoglaltan szemlélőnek el kell ismernie, hogy mezőgazdaságunk óriásián fellendült az utóbbi 20—25 év alatt s bizonyos, hogy nagyon elmaradt az a gazda, ki ez idő alatt bruttó jövedelmét meg nem kétszerezte.

Csak az a kérdés ezek után, vajjon olyan-e már a mai gazdasági rendszerünk, a mely a tökéletesség netovábbja, a melyen többé javítani, lendíteni nem lehet, a mely a lehető legnagyobb bruttó és nettó jövedelmet szolgáltatja, sajnos, e kérdésekre nem kell felelnünk. Elismerjük ugyan, hogy gazdasági viszonyaink különösen az utóbbi évtizedben nagyot lendültek, ámde annak daczára a tökéletestől nagyon, de nagyon messze vagyunk. Kezd ugyan már gazdaközönségünk is fogékony lenni az újítások iránt, de a legtöbb esetben nem számítással újít, hanem azért, mert látja az újítást másnál is, de nem tudja, hogy az újítás, a melyet más jónak talál, jónak fog-e bizonyulni az ő viszonyai között is, mert nem vett magának fáradságot, hogy a szóban forgó újítást kiismerje, tanulmányozza, mielőtt alkalmazná.

A minapában vasutoni utazás közben mondja egy uri ember, hogy tavasszal buzavetéseit Thomassalakkal fogja behinteni, mert az egy földirtokos társánál oly kitűnő beteltyással volt a terméshozamra. Én elhűledezve hallgattam terveit s csodálkoztam azon, hogy foghat valaki műtrágyázáshoz, mikor még azt sem tudja, hogy a salak a legnehezebben oldható mű trágya, a melynek feloldására nem egy tavasz, de egy álló esztendő sem elég, ha ilyen felületet ösmerték alapján alkalmazza a gazda az újításokat, akkor nem lehet csodálkozni rajta, ha ezt ép oly hamar sutba dobja, mint hasznátalant, a milyen hévvel alkalmazta felületet ismeretek alapján.

Arról pedig — csak legyünk egészen őszinték — már csakugyan igen kevés gazdának van halovány fogalma is, hogy ad-e annyi trágyát talajának, a mennyi elegendő a talaj termő erejének fenntartására, hogy az ő trágyázási rendszere mellett emelkedik-e vagy apad talajának termőképessége. Pedig a gazdálkodásnak ez a kardinális pontja, e körül forog az egész gazdálkodás s ha e tekintetben nem helyesen járunk el, kárba vesszünk összes fáradságunk, kielegítjük vagy jó eredményt sohasem érhetünk el. Hogy pedig épen e tekintetben országserzte nem helyesen járunk el, azt mutatja azon megdönthetetlen tény, hogy a nyugati államok termés átlagai nem csak felezik a másikat, de sok helyt annak a kétszeresén is túl emelkednek. Kevés az állat állományunk, műtrágyát is keveset használunk s így átlagunk az ország legtöbb helyén nem emelkednek, de csökkennek.

A kezelésünk alatt álló birtokról nem készitünk üztemtervet s így nem tudhatjuk, nem lehetne-e birtokunkat jövedelmezőbben kihasználnunk, nem tudjuk elve mennyinek kell lenni a bruttó bevételnek és kiadásnak, mennyinek a tisztá haszonnak; de sőt ha váltó gazdaságot üztünk, a váltó többnyire nincs helyesen beállítva s

igy a lehető legnagyobb hasznót már csak azért sem érhetjük el. Ösmerek gazdaságot hetes fordával, a hol az első évben meg lesz ugyan trágyázva a talaj, de azután két éven keresztül egy szem trágyát sem kap, buza pedig a negyedik és hetedik évben jön bele. Hogy az ilyen váltó gazdaság a talajt tönkre teszi, s felannyit sem ad, mint a mennyit helyesebb kezelés mellett adhatna, azt mindenkinek tudnia kell, a ki némi, ugynevezett tudományos gazdasági ösmerrrel is bír.

Nem vonjuk kétségbe, hogy egy birtok üztemtervet kidolgozni, annak, a ki nem foglalkozik gazdasági tudományal és írásos munkákkal, igen nehéz, de megvan adva a mód és alkalom ilyen üztemtervet ahhoz értő, azzal sokat foglalkozó egyénekkel díjtalanul kidolgozni. A magyar-óvári gazdasági akadémia debreczeni, kassai, keszthelyi és koloz-monostori gazdasági tanintézeteken tanácsadási bizottság van gazdasági ügyekben felállítva, mely bizottság feladata bárkinek és bármiféle gazdasági ügyben díjtalanul felvilágosítást, tanácsot adni, Akár üztemtervet kell valamely birtokról készíteni, akár állattenyésztési, növénytermelési stb. ügyben kell tanácsot adni, ezek a bizottságok a legnagyobb szakértelemmel díjtalanul adják azt meg s így a gazdának csak egy levelet kell írnia az illető intézet igazgatóságához, hogy a legjobb és teljesen kimerítő választ kapjon. Tanuljunk, haladjunk, hogy gyarapodjunk.

Politikai hírek.

A kormány működése. Budapest. ről értesítenek, hogy az állami költségvetés bemutatásával egyidejűleg be fogja nyújtani a képviselőházban Széll Kálmán miniszterelnök, mint értesítünk, a magyar kormány *mult évi működéséről* és az ország közállapotairól szóló jelentést is. Ezeknek az előterjesztéseknek a benyújtását köteleességévé teszi a kormánynak az 1897: XXXV. t.-e. ama rendelkezésére, mely szerint az egyes miniszteriumok ügykörét felölölő tartalmu statisztikai évkönyv a miniszteriumok működését, valamint az igazgatásuk és felügyeletük alá tartozó ügyeket és közállapotokat ismerető jelentés kíséretében évenként a költségvetés bemutatásával egyidejűleg az országgyűlés elé terjesztendő.

A közigazgatási tanfolyamok. A közigazgatási tanfolyamokban való főlvetelre jelentkezők nagy száma arra készíti a belügy-miniszteriumot, hogy a tanfolyamoknak a jövő évben leendő szaporítását vegye programmba. Most, mikor a tanfolyamokon a beiratások befejeződtek, és az előadások megkezdődnek, kitűnik, hogy a hallgatók száma körülbelül kétszerannyi, mint a menynyire a tanfolyamokról szóló törvény megalkotásakor számítottak. Azt hitték, hogy egy tanfolyamnak legfeljebb 40—50 hallgatója lesz; holott egy hiteles kimutatás szerint eddig Budapestén 218-an, Debrecenben 77-en, Kassán 57-en, Kolozsvárt 55-en, Máramaroszigetén 57-en, Marosvásárhelyen 78-an, Nyagybeckereken 78-an, Pécsen 59-en, Pozsonyban 66-an és Szombathelyen 43-an összesen tehát nyolcz-százan jelentkeztek, illetve iratkoztak be a jegyzői tanfolyamokra.

Tisza Kálmán.

Kolozsvár, szept. 13.

A ven generálisról már megirtuk, hogy Nagyváradra készült. Rég nem érintkezett az ő kedves választóival és azok előtt rég nem hallatta a szavát. (Két hónap óta.)

És hogy neki mindegyre volt valami mondani valójá, hát lezónázik az ő kedves választói közé és nagy fontoskodva megteszi az ilyenkor szokásos kijelentéseket. Aztán ámuljon a világ.

Egy némely befentes ujság tudni véli, hogy Tisza nagyvárad beszéde elsősorban felfogja tüntetni a szabadelvű párt egységét. Az egység és az őszinteség azonban nem egyező fogalmak, az egységes szabadelvű pártból például még mindig hiányozhatik az őszinteség és alighanem ezen fog mulni Tisza Kálmán előre reklamozott beszédének a pártba való hatása. Ismerik már a ravasság ös-atyját Tisza Kálmánt annyira, hogy neki hinni még a saját pártíveit sem fognak.

Nagyon gyanusan viselkednek ugyanis a Tisza Kálmán ismert pártíveit. Ezek biz nem sokba veszik Széll Kálmánt s még mindik inkább huznak Bánffyhoz, habár a nyílt színen örökösén a jelenlegi vezetőök kezét szorongatják is.

Faktum és éppen azért számolni kell azzal, hogy a bukott kormányzat embereinek nagyhangu organumai vannak, melyekért ugyan nem áll senki a pártból felelősségre, de minden jelarra mutat, hogy a régi gárda szinte érintetlenül megmaradt és forralja az epét az egész kormányzat ellen.

Lehet-e hinni, hogy a Tiszák, habár nem is csatlakoznak a szabadelvű párt suba alatt csinálódó összeesküvéséhez, elítéljék ez ismeretlen és éppen azért félelmesnek látszó szövetekezést.

Be kell vallani, hogy a szcenariát ügyesen csinálja a főudvarmester s a nagy láрма utána azt is lehet hinni, hogy talán százan is is vannak, noha az sem lehetetlenség, hogy az eltüntetett pártkassza egy magában miveli azt a pokoli muzsikát.

Annai bizonyos, hogy a kormány nem dicsekedhetik pártja organumai előtt valami nagy népszerűséggel. A hogy Darányit a „P. Lloyd”, Széllt, Hegedűst a Bánffy csoport lapjai támadják, a vak is kénytelen látni a jelekből a kormány tekintélyének megfogyatkozását.

Tisza Kálmán beszéde lesz a flastrom a sebekre, hanem azért a tisztelt szabadelvű párt mivolta *változatlan marad az új választásokig, vagy talán azok után is Széll Kálmánt sikerült az ismeretlen erőkké terrorizálni s elrettent minden komoly epurációtól. A főispánok maradnak, a volt kormány összes expozitúrái sértetlenül állanak. Lehet e gondolni, hogy e konstellációból a felénknek mutatkozott kabinet került ki győzedelmesen?

Tisza Kálmán „hujlandó lenne talán megmenteni a kormányt a maga számára a Tisza István belügyminiszterségeért. Am, ha ez önfeláldozást nem hozná meg Széll Kálmán, nem is számíthat a Tisza csoport támogatására.

— n.

Modern uzorások.

A törvény által tiltott uzsora terén is, olyan szomorú haladás van, mely ma már rákfenéjét képezi a nagyvárosi életnek, különösen ott, hol magasabb tanintézetek vannak.

Könnymű fiatal emberek és tanulóknak, kiket sem a tanintézetek, sem a tanárok, sem a szülők, egy megromlott társadalom ellenőrzhetetlen befolyásával szemben megvédelmezni nem képesek: bejegyzett kereskedők, üzletemberek és magánhivatalnokok, különféle árucikkkeket, például arany és ezüst neműeket, kerekpárokat és készpénzt stb. hiteleznek és nem kívánnak a többnyire kiskorú uriktól egyéb fedezetet, mint egy üres váltólaponak aláírását, hová a fiatal gavallér feltétlenül az apa, vagy jóbarátja nevét is aláírkantotta. Természetes, hogy ezen váltókat aztán az uzsorában utazó firmák tetszés szerinti összeggel a szülők és jóbarátok társadalmi és anyagi helyzetét mérlegelve töltötenek ki. Biztos tudomásom szerint Budapestén és Kolozsváron vannak ilyen uzsorában utazó bejegyzett kereskedők, üzletemberek és magánhivatalnokok.

Gyanus ezim ez a „magánhivatalnok,” mert a magánhivatalnok kifejezés általában közhatalósági jelleget, vagy legalább törvény és szabályrendelet, vagy alapszabályrendelet által meghatározott felelősséggel járó állást feltételez. Ez a magánhivatalnok, valószínűleg nem egyéb, mint saját magának hivatalnok, ki uzsorában utazik és kezdetben csekély üzleti tőkéjét, takarékpénztárlag kezeli és ellenőrzés nélkül szaporítja; lévén annak saját becses személyében, elnöke, igazgatója, pénztárnoka, ellenőre, könyvelője és írnoke.

— Ezek az uzoráskodó kereskedők és magánhivatalnokok, a hamis váltó alapján, erkölcsi revolvert szegőznek a szülőnek, hogy „fizes, vagy fiad börtönbe kerül.”

Hát ez nem jól van így. A törvényhozásnak gondoskodni kell, ennek a nyomorult rablásnak és zsarolásnak a megszüntetéséről, mert számtalan családnak erkölcsi és anyagi romlását okozza.

Miután a váltó természeténél fogva a

közforgalomban a készpénzt van hivatva helyettesíteni, a törvényhozás megkövetelheti, hogy a magánjellegű váltók keletkezésénél és forgalomba hozásánál a család és hamisítás a lehetőségig kizárassék. Például: az ilyen magánjellegű váltóknál a kibocsátó és elfogadó sajátkezü aláírása tanuk által igazoltassék, vagy a hitelező előtt az érdekeltek személyesen írják alá a váltót, különben a váltó érvénytelen stb.

Ezen elővigyázatról a Bankoknál, takarékpénztáraknál a cégjegyzések által, vagy az érdekelte adósektől közvetlen beszerzett sajátkezü névaláírások őrzete által a gyakorlati életben már is gondoskodva van.

Hogy a törvényhozás fogja ezt azt új seccessziós uzorát korlátozni? Azt nem tudom. Czélom az volt, hogy erre a szomorú jelenségre az illetékes körök figyelmét felhívni, hogy számtalan joraváló családnak meghurczoltatását és anyagi romlását a lehetőségig megakadályozni lehessen. Magának a társadalomnak is erőlyesen kell fellépnie az ilyen modern uzorások ellen. Le kell lépni őket és éreztetni velők, hogy tisztességtelen és megvetésre méltó üzletet folytatnak.

Egy apa.

SZINHÁZ.

A kolozsvári Nemzeti Színház munkaterve.

A kolozsvári Nemzeti Színház igazgatósága a küszöbön álló színházi évad előtt kiadta programját. Atólvasva figyelemmel a színház műsorának tervezetét, benne az egész műsor jellegéről a komolyabb irány művelésének szándékát és fogadalmát találjuk. Komolyabb s nemesebb irányzat szól e munkaterv részleteiből és összességéből.

Mindenekelőtt nyilvánvaló az a törekvés az igazgatóságnak, hogy a klasszikus műveket nagyobb mértékben szerepeltesse a műsoron. Ezért kezdi *Aischylos*-sal, kinek fordítója, hivatott interpretatora van Kolozsvárt is, olyan tudós, a ki e darab s a hasonló színházhozatalánál egész sorog becses utmutatást adhat. Továbbá ott látjuk a műsorban *Shakspeare*-t és *Molière*-t elég jelentékeny mértékben képviselve. Mindkét klasszikusnak új, itt nem adott darabjai is kilátásba helyezve. Molière egyik darabját: *Don Juan*-t Janovics Jenő dr. alkalmazta színre, a mi magában véve biztosítja azt, hogy igyekezett tanulmányozni ezt a halhatatlan mestert.

Látjuk aztán a világirodalom több régibb s modern jelesének nevét egy az idegen, mint a magyar színi iktatúrától. Ugyiszólván kronológiai sorrendben jut el a műsor a modern irokig, mindenik korból olyan irokatszemel ki, a kiknek nevét nem csupán a nagy külső sikerek emlegették, de kiket az irodalomtörténet maradóan följegyzett, a kik nevezetesebb képviselői egy-egy szellemi iskolának, vagy irodalmi iránynak. A magyar színművekből éppen kifejezetten historiai clykust akar rendezni az igazgatóság; sorozatban be akarja mutatni a magyar dráma fejlődését néhány darabban. A zenés műveket illetőleg hasonló szándék nyilvánul benne, a komolyabb és a becsesebb operák közül vesz néhányat a műsorra s *Lohengrin*-t akarja előadni, a mi vidéken nálunk első eset volna. Végül arra gondol, hogy Kolozsvárt ezerekre megy a tanuló ifjak száma s a delutáni előadásokon meg akarja honosítani azt, hogy egy-egy előadott nevezetesebb mű előt valaki, arra való ember, felolvasásban röviden ismertesse annak az iroák életét, szellemét, korát. Sőt tovább menve, alkalmi előadásokon felolvasásban is akarja a közönség kegyelében felujítani a nagy szellemek érdemeit, ismertetésük által.

Operettekben egy pár ismert, de szintén jelesebb darabot ígér, többnyire reprizeket, újdonságot alig s ebben csak azt teszi, a mit évek óta tesznek külföldön, nem lévén jó termés, a régi jó darabokat újítják föl rendre. Népszínművekben a régi jó darabok kultiválását ígéri.

Az irányzat, a törekvés, melyet — igyekezve teljesen elfoglaltatlannal bírálni — e műsorban látunk, előtűnik igen határozottan az, hogy a műsor divatra új és szenzációs dolgokat, a kasszadarabokat kerülve, irodalmi művön álljon. Ebben a törekvésében olyanynyra megköti magát előre az igazgatóság, hogy igen fényes és igen nagy műsor válik munkatervéből. Eppen azért, mert e tervezet szokatlanul fényes, alkalmas arra, hogy kétkedjenek is benne. Ez a kétkedés azonban nem lehet bírálat az igazgatóság működése iránt, mely meg sem kezdődött, de inkább ítélet a lefolyt szezonok iránt, melyek ugy végződtek, hogy itt Kolozsvárt immár hihetetlen nagyvárosnak látszik az, ha a színház egész határozottan és állandóan a tartalmasabb, komolyabb darabokat akarja színre tartani.

A kétkedés abban, hogy a felsorolt műsor megvalósulhat, őszintén hiszem tehát, távol áll a rosszakarattól. Eppen a helybeli sajtó volt az, mely évek óta élesen ostorozta e nemzeti színháznak elfajult irányát, mely a színházat csak a fővárosi kasszadarabok s operettek lelkes művelőjévé tette. Ez a sajtó sürgette, hogy Kolozsvárt a régi tradícióhoz, e színház multjához, feladatához híven a komoly irányzatot kell művelni. Maga is, mint a helybeli sajtónak egyik inasa, sok papírt s tintát fogyasztottam, ez irányt kérve, sürgetve. A sajtónak az össze nem beszélt, mégis egyöntetű, állandó magatartása, azt eredményezte, hogy minden szezon *elején* a programmon klasszikus nagy neveket látunk, melyek egyrésze helyett az újabb színi ipar művelői jelentek meg a színpadokon később. Ha színre hoztak olykor egy-egy jobb, komolyabb művet, az a legtöbb pár évben nyilván valóan legtöbbszór csak azért történt, hogy demonstrative megmutathassa a világnak, hogy itt klasszikus műveket adnak. A színpadon pedig E. Kovács Gyula körül egy kellően be nem gyakorolt, az előadott léhaságok által fegyelmeben megromlott, ambiciójától megfosztott társaság botlott, kopott ruhákban, kopott díszletekkel. Valóban, mintha szándékosan akarták volna a közönséget hozza édesgetni a gondosan s fényvel előadott léhaságokhoz, a mostoha sorssá jutott szürke hamupipőkéttől, a színi irodalom nemesebb termékeitől.

Ilyen tapasztalatok után elő áll a színház új igazgatósága, kiválogat egész sorog értékes művet s a kedvezőtlen viszonyok közt csinál olyan fényes programot, hogy okulva a multakon s ismerve a jelent, is érthető módon: kissé bosszus keltelyt támaszt az azokban is, kiknek jóakara egyik kelleke e műsor megvalósításának, s a kik tulajdonképp mindnyájan *büntársai*, sőt felbujtói vagynak annak, hogy az igazgatóság ilyen irányu műsorral lép elő.

Nézzünk szemébe a viszonyoknak. Tény az, hogy a színház egyik erőssége, disze E. Kovács meghalt, kidőlt. Ha őt bármínő áldozatokkal, emberileg lehető volna ide hozni e színházhoz: követelnők, hogy a program diadalra jutása érdekében hozzák őt ide nekünk. Kétségbe vonnók kemelységát az igazgatóság tervének, ha ezeket ő nélkül akarán megvalósítani. De ime, ő itt hagyott minket. Megsirrattuk, gyászoljuk őt. Kérdés: emléket hogyan tiszteljük jobban? Ugy-e, ha helyét, mint Deák Ferenczét a parlamentben, üresen hagyjuk. A színházban nem tehetünk így. Ezzel együtt az ő szellemét is, az ő ideálját is a színház épületén kívül hagyjuk-e? Vagy úgy állandósítsuk emlékét, hogy nála kétségtelenül kisebb, de az ő ideálját tisztelő színészt, egyet kettőt elővasztunk s megpróbáljuk kultiválni tovább arván maradt műveket. Igaza van annak, aki féjdelmasan, sőt keserűen sóhajt föl: hogyan fogják adni a főszerepet? Nos hát, nem úgy, mint E. Kovács. De ha őt nem pótolhatjuk, pótolni fogjuk úgy, hogy az egész ensembelt jobba, figyelemzettebbé tessük. Korhú díszleteket, jelmezeket csinálnak. Gondosan próbálnak s játszani fog mindenki legjobb erejéhez, tehetségéhez képest. Kötelelességének fogja tartani mindenki, gyöngyöge tudatában s a szenvedett vesztesség érzetében, minden erejét kifejteni. Egész szívvel, lelkevel játszani akkor, midőn Kolozsvárt megtörténik az a csoda, hogy egy intendants és igazgatóság előáll s azt mondja: no, nekem nem kell a kassza darab, vagyuk elő a dáma irodalom régi s újabb kincsét, lássuk elég e az ő nemes fényűlt arra, hogy a szemképrázatón ragyogó, olesó, talmi ékszerrehez szokott közönséget visszahódítsák.

Ez az irányzat, ez a tervezet, módot fog nyújtani a színészeknek arra, hogy újból magyar színészekké váljanak, az *aristásziából*, melyhez közel kellett már lezszállaniok, tudom soknak keserűségére. Most ismét szolgálataiba állhatnak oly szellemnek, melynek művelőtől tiszteltetel közzöntjűk, mert munkásai művészek. Ha ilyen lelkesedés áthatja a társulat tagjait: csodákat művelnek. Ismerek egy olyan színházat, melynek sok oszlopos művész tagja van, s melynek eddig legalább, mert hiányzott a komoly vezetés s ezért a közös lelkesedés: legrosszabb előadásai épen a legmagasabb színvonalon álló darabokban voltak.

Aztán nem vagyunk mi még sem olyan olyan nagyon tönkrementek. Becsüljük meg a mieinket addig is, míg közzötünk vannak, mert vidéki szokás, hogy semmiféle prófétiát a mi patriánkban el nem tőrünk. Ha egyszer azonban fölment a fővárosba, akkor nem lévén előtűnk, sóhajtozunk utána. Van itt nekünk egy pár kitűnő tagunk. Szentgyörgyi István például él még, s az új irányzat őt birodalmába visszahelyezi. Látni fogjuk őt régi népszínműveiben, Molière darabokban, egy pár régi vigjátékban s drámában. Nem akarok továbbá neveket említeni, távol állván tőlem a reklámok látszata is, de ugy a drámában, mint a vigjátékban, operában, operettben vannak derék, tehetséges és tagyuk hozzá törekvő tagjaink, kik egyenként és összesen, megfeszítve erejüket, mesterségüket s magukat megtisztelve buzgalommal törekvésnek egy jobb irány győzelemre segítésére. Oly irány hódítására, mely ha itt diadalt arat fölötte nagy irodalom történelmi

fontosságya győzelemmé válik s megtöri az országzserre s mindenfelől beözönlött, s itt megtelepedett silány, beteges, rut irányt. Ne féljenek ők attól, hogy igaz nemes törekvést sikerült nem arat: azok, kik ma kérdések, lesznek az elsők, kik a tisztesség törekvés előtt zászlójukat meghajtják. És aztán, ha szükséges lesz segítő erőkre: vannak művészeink a fővárosban olyanok, kik régi jó időkben voltak itt, lejönnek, ha kell ők is. Ha valamely nevezetesebb mű sikere úgy kívánna, hogy országos nevű művész jöjjön ide, a darab sikerének érdekében, az előadás élére, vagy szükséges lesz valamelyik darabhoz az első sorban állók közé, számra is segítség, akad erre is művész ez országban; mert ott dobog minden igaz magyar színész keble mélyén, többé kevésbé elrajtva mesterségének tiszteletre, hivatásra, ideális feladatainak megbecsülésre. Mind sietni fog ha hívják ide ebbe a küzdelembe.

Erős küzdelem ez igenis, mely vissza akarja vinni a színházról az oda betolakodott erkölcsötlen, léha szelleműt, a szépnéket, s a nemesnek az öt megillető helyét. És nem kiondani és megjósolni: igenis a közönség pártfogolói fogja és támogatni ezt az irányzatot, ha látja, hogy a színházról komolyan, erős akarattal és igaz benső meggyőződéssel kultiválják.

A közönség megtölti a színházat a léhaságoknál is, kaczag is rajtuk, s a karzat tapsol is. De távoztában mégis csak felsőhajt a művelt közönség, üres szívvel, szemrehányással távozik, hogy miért mulattatták őt haszontalan módon, holott vannak darabok, melyek előadása után, magát jobbnak, nemesebbnek érezve, az igazi szép hatása alatt lelkesedve kelemen s nemesen töltött este emlékével távozhatik.

Szorakozni fog a csupán szorakozást kereső közönség is igen jól, ezután meg jobban. Mihelyt észreveszi, hogy az ugynevezett klasszikus előadás nem az unalom tanyája, hogy Molière vigjátékán többet lehet kacagni, jobban, mint Kóvesi Albert ur, Feld Mátyás ur bohózatain. Hogy a színpadon vigyáznak arra, hogy a Tribün kívül s a Vasgyáros mellett más komoly műveket is gondolat adjanak. Azokból azt a tapasztalatot tesszük, hogy a nőnek a színpadon nem kell okvetlenül hitvány és gyűlöletes alaknak lennie, a leánynak nem századvéginek, a férfinak nem agyalgatósnak, az életnek nem utálatosnak, a társadalomnak nem pocolyának, a zenének nem vásári táncmuzsikának s kuplékiséretnek, hanem érozni fogjuk a poézis szelőjét, illatát, mely megdobogtatja szívünket s gyönyörűséggel tölti el lelkünket. — Azt hiszem a közönség nem fogja bánni a klasszikusoknak, az unalmas, hitelüket vesztett régi, divatból kijött jeleseknek, a külföld s a haza nemesebb irányú íróinak művelését az ugynevezett nemesebb irányzat győzelmét.

Hogy az igazgatóság igen sok darabot sorolt fel: annál jobb nekünk, kik ez új irányt sürgettük. Minél többre kötelezi magát ez aranyban, annál kevesebbet veszíthetünk, mert ha kevesebbet is vált be, mégis marad annyi, mintha oly nagyon kevesre kötelezte volna magát, hogy abból még csak ki sem hagyhatna semmit.

Hiszem, megvagyok róla győződve, hogy legjobb akarata mellett sem válthatja be az igazgatóság utolsó pontjait programjait. Most ki is jelent műsorában, hogy ezernyi ezer nehézséget lát célja előtt. Am, ha azon igyekezik, hogy műsorát az a szellem, az az irányzat hassa át, mely az előadni tervezett darabok összességéből kitűnik, akkor nem érheti gáncs azért, ha nem is tudja műsorát teljesen beváltani. Az éjszakai sarkhoz törekvőket ünnepejük, ha nem is értek el egészen a polusig, de előre hatoltak addig, mi lehetett, míg a hidegség, a viszonyok engedték.

A sikerben kételkedni szabad, sőt jogos is, sőt ez jó is a vállalkozó félre nézve; minél kevesebb igényt tartanak hozzá, annál több lehet az, a jól bevált. Így tehát jó szolgálatot tesznek azok is végeredményben, a kik most szkeptikusan nyilatkoznak. Kétségtelen, hogy

okulva a multakon, eljárásuk épp oly jogos, mint azoké, a kik hetek óta, kétségteleül az új éra tudta nélkül, sőt kellemtelenségére, nagy zajjal hirdetnek előre is diadal és diadalt. Korán teszik ők is. Most még csak az történt, hogy az új vezetőség megcsinálta haditervét. Ezt el nem titkolhatja, mert mindnyájunkat segítségül kell hívnia. Ha félreállunk mellőle, ha kételkedünk benne, most, mielőtt egyetlen mozdulatot tett volna seregével, akkor feltétlenül bizonyos, hogy elvesztí csatáját, azt, melyre a félkellék évek óta mi magunk sürgettük, diadalát kívántuk mindnyáján ösztent. Ne vonjuk meg tehát bizalmunkat attól, a ki most a küzdelemben olyan jelszavakkal megy, melyek nekünk oly nagyon kedvesek és drágák. Hogy néhány jó barátja tulságosan trombitál neki, mi ez a tenger sima tüköréhez képest? Hogy a színház új vezetősége a maga nagy harci kedvében ilyen nagy területet akar elfoglalni nekünk, baj is az. De lobogóját nem szabad cserben hagynia, mihielyt mi egyszer mindnyáján, színészek, közönség, rajtók, bizalommal szegődnék mellé. Am ha most ezt sem tennők, mi magunk hagynók cserben ezt a nemzeti zászlót s a nagyobb baj nem az volna, hogy személy, az új vezetőség kudarcot szenvedett, de az, hogy az ügyet, egy nemes irányzatot, mely mellett mi mindnyáján harczolunk, a közömbösség, a lustaság s a nemzetien rossz izlés, maga mellé véve előcsapatnak a bizalmatlanságot és összes rokonhadát, visszavert. Legalább az előcsapatot tartjuk féken most, úgy is kárörvendő utóhadra válnék, ha, mitől megörzi Szent Thalia, baj volna. Ellenben segítségül adva bizalmunkat, jóindulatunkat s szolunk azoknak, kiket illet, teljes buzgalmat, támogatást és munkaerőt, siker lesz. Lesz az irányzatnak sikere, mert minden poklonon keresztül is győzelemre jut az igazság előbb vagy utóbb, a művészi igazság is. Ekkor aztán mi mindnyáján részt követelhetünk a győzelemnek megérdemelt dícsőségéből és méltó örömeiből.

Gyalui Farkas.

A pálinka. Zola dramatizált regénye került színpadra tegnap este, Szakáts Andorral a főszerepben. Ennek a szerepnek az lenne a célja, hogy illusztrálja, miként lesz rajba valaki az ivás szenvedélyének és az alkohol mértékellen élvezése, minő fizikai és erkölcsi rombolást visz véghez az egyénen. Hogy hanyatlak el a munkaerő, hogy benuál meg az akarat, hogy züllik el a lélek s miként semmisül meg az ember, a delirium tremens borzasztó tünetei közt.

Az erkölcsi és fizikai megsemmisülés fokozatos ábrázolása erős szellemi munkát és sok tanulmányt igényel a színésztől. Az első lépéstől a katasztrófaig a lelki átalakulásoknak sokféle műábrázolása próbára teszi a legerősebb talentumot is és így nem csoda, ha Szakáts csak a megsemmisülés végső stádiumát igyekezett kiaknázni. Erre fordította teljes művészi erejét a fokozatos előkészítésen átsiklott, a miért bizonyos hézag támadt alakításában. De végső jelenetében volt erő, tanulmány s látszat a kidolgozott művészi kompozíció. Játékát a közönség lelkesen és zajosan megtapsolta.

Partnere: Gazdy Aranka ma is szavalt. A színpad állandó szavallás farszto hatást gyakorol a közönségre. Hátha ezt még folytonos siránkozással súlyosbítjuk!

A többijelentékenyebb szerepeket Tompa, Horváth Pula, Dezséri, Váradi, Miklósi, Leővey és Árpási Kata játszták.

Az állandó színészet deficiitje. Hiába való a sok szónoklat, agitáció, ug látszik, hogy az állandó színészet nem igen tud Magyarországon zöldágra vergődni. Tudvalevő dolog, hogy a

szépen szubvencionált kolozsvári színházban deficiitelt fog végződni a nyári szezon. Hát még ott, a hol nem kapnak szubvenziót. Aradon az idén állandósították a színészet; ez volt az első év, mikor állandóan ott játszott a társulat. A mint az aradi lapokból értesülünk, a nyári szezon nagy deficiitelt végződött. Leszaky András színigazgató a színtűgy bizottság legutóbbi ülésén bejelentette, hogy a nyári szezon három hónap alatt 68,000 korona kiadás volt, a bevétel pedig 38,000 korona. Három hónap alatt tehát 30,000 korona deficiitje volt a színigazgatásnak. Bizony, nem épen biztató jelek arra nézve, hogy a többi város is állandósítsa színészetét.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 13

— Majláth püspök Kolozsvárt. Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspök ma reggel székhelyéről, Gyulafehérvárról Kolozsvárra érkezett. A délelőtti folyamán látogatásokat tett és kihallgatást adott, délután pedig elnökelt az igazgató tanács havi ülésén, melyen folyóügyeket intéztek el. A püspök vasárnap Turba utazik az ottan ujonan épült katolikus templom felszentelésére. Turból Tordára megy a főpásztor.

— Apponyi az Emkén. A folyó hó 8-án tartott Emke közgyűlés egyértelmű lelkesedéssel Apponyi Albert gróft, tekintettel azon kiváló érdemre, melylyel a legutóbbi párisi interparlamentaris konferencián nemzeti ügyünköt oly kiváló sikerrel képviselte és tekintettel azon folytonos meleg érdeklődésre, melylyel az egyesületet minden akciójában kísérte és támogatta s melynek látható jeléül „míg Isten életének kedvez” évenként 200 korona anyagi támogatással járul az Emke céljainak megvalósításához, örökös tisztelteti tagjának választotta s erről nyomban táviratilag értesítette is. Miután azonban időközben a gróf nyári üdülő helyéről Eberhardra távozott, a sürgöny kézbesítése hasznát szolgált. Egyesületi elnök gróf Beldi Ákos is időközben család örömmünepélye miatt Kolozsvártól távol volt s így gróf Apponyi Albert hozzá intézett választását csak tegnap vette kézhez. E válasz a következőleg hangzik:

„Ma vettem az Emke kitüntető határozatának hírt, kérem mély hálám kifejezését venni és átadni. Apponyi Albert.”

Megjegyezzük, hogy a közgyűlés e határozatáról az Emke közlő feliratban is értesíteni fogja a gróft.

— Kossuth Lajos születésnapja. A Kossuth-asztaltársaság megalakulására irányuló mozgalom első eredménye az az elhatározás, hogy Kolozsvár közönsége az idén ünnepelet szentel Kossuth Lajos születésnapjának. Kossuth Lajos tudvalevően 1802-ben, szept. 18-án született minél fogva ebben az évben születésnapja 98-ik évfordulóját ünnepelejük és az iparos egylet förti helyiségében tegnapelőtt tartott értekezlet határozatából megfogja ünnepelelni azt Kolozsvár polgársága is. A jelezti értekezletet a Kossuth asztaltársaság alakulását előkészítő bizottság hívta egybe. Az értekezleten igen szép számmal jelentek meg Kolozsvár polgárai. A megjelentek Benigni Sámuel, az iparos-egylet elnökét választották elnöké, a ki lelkes szavakban üdvözölte a megjelenteket s előadól Várady Aurél drt, jegyzőül Hirschfeld Zsigmondot kérte fel. Várady dr. ismertette a Kossuth asztaltársaság alakítására irányuló mozgalmat és indítványozta, hogy határozza el az értekezlet, hogy a megalakulást összeköti Kossuth 98-ik születésnapjának megünnepelelével. — Hangsúlyozta, hogy úgy az alakulás, mint az ünnepelet minden pártpolitikai jellegét nélkülözni fog, s párt-felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül egyetemesi kívánja a város polgárságát. Az előadói előterjesztéshez többen szólottak hozzá. Első sorban Turchányi Gyula lelkes üdvözölte a felvetett eszmét. Végül határozatba ment, hogy a Kossuth asztaltársaság előkészítő bizottsága e hó 16-án (vasárnap) d. u. az iparos egylet förti helyiségében Kossuth ünnepelet rendez. Az ünnepelet követni fogja a Kossuth asztaltársaság megalakulása. Az ünnepelet rendezésére Benigni elnökele alatt egy 8 tagu rendező bizottság küldetett ki.

— Az erdőgazgatósági épület, mint felsőbb leányiskola. A kolozsvári felsőbb leányiskolának a sétátér mellett épült új helyiségéről téves helyi ismeretről tanuskodó egyének írásban és képpen olyan közléseket hoztak a nyár folyamán a budapesti élelapokban, valamint egy néhány napilapban is, a melyek nem feleltek ugyan meg a tiszta igazságnak, de a melyek nagyobb szűlőt, kik leánykáikat ide járatják bizonyos aggodalommal töltött el. E közlések alapján felmerült az a terv, nem lehetne-e a felsőbb leányiskola épületét az Emke-téren levő erdő igazgatósági épülettel kicserélni, hogy ez által az erdészek jussanak a sétátér lombos és árnyas fái közelébe, a felsőbb leányiskolai növendékek pedig az Emke-téri két tornyos palotában szívják magokba a szükséges tudományokat. Erre nézve meg hányták vetették a dolgot, de a kivitelt nézve két bökkenő van. Az egyik az, hogy a felsőbb leányiskola berendezése tantermeknek és iskolai célokra alkalmazva épült, tehát nem alkalmas erdészeti irodának és 7 család lakásának. Viszont az erdészeti épület berendezése olyan, hogy az a felsőbb leányiskola, paedogógiai követelményeinek nem felel meg. A két különböz célra az épület átalakítása rendkívül nehéz és nagyon költséges volna s alig reméljük, hogy bele meane Darányi a különben szép tervbe.

— Kolozsvármegye közg. bizottság havi ülését gróf Beldi Ákos főispán elnökele alatt tegnap tartotta meg. A választott bizottsági tagok közül jelen voltak: Gál Elek, Gyarmathy Zsigmond, báró Petrichevich Horváth Kálmán, Hosszu Teophil, Matskasi Pál. — Esküdtszéki tárgyalás. A farnosi szerelmi tragédia szomorú hősei bünyének tárgyalását tegnap d. u. 4 órakor folytatta a kolozsvári esküdtszék. A tárgyalás megnyitása után Dániel Lajos tartotta meg a védbeszédet Buzsor Simon püspök nyilvános büntetésben, özv. Buzsor Stefánét pedig mint gyilkosságra felbujtatótónak s így büntetésének eltilését kérte.

A vádbeszéd után először dr. Asztalos János, a Buzsor Simon védője tartott gondosan kidolgozott lélektani és történeti tanulmányokon alapuló védő beszédet.

Utána Buzsor Stefáné védője Tutsek Sándor dr. mondotta el a szép, tárgyilagos s minden mozzanatba kiterjedő vádbeszédet.

Ezek elhangzása után az esküdtsek visszavonultak s meghozták a verdíctet.

— Bösmeri a bűnét? — kegyed rejtette el a végrendeletet?

Pillanatnyi habozás után lady Laurayne azt válaszolta.

— Igen, beösmerek, hogy én rejtettem el a végrendeletet. Azt a titkot, melyről azt gondoltam, hogy soha senkivel sem fogom közölni, elmondom magának. Talán kevesebb fog megvetni, ha elmondom, hogy miért tettem azt.

— Én nem érzek megvetést kegyed által elkövetett bűnt utálom. És azt gondolom, hogy az egyike volt a legaljasabb és becsutenebb bűnöknek, a mit el lehetett követni.

Egy árva leányt rabolt meg az örökségétől; kegyetlen igazságtalanságot követett el el a férje emléke ellen, a ki kegyedet szeretett, hogy megengedte, hogy annak a nevet becsutéljék és rágalmazsák — mert mindenki hibáztatta őtet, a miért az anyagi örökséget nem biztosította a gyermekének. És a mellett, hogy Konstanszot oly kegyetlenül megkárocsította, az ő életének a legjobb éveit tette tönkre és a kegyed bűne által a saját fia is sokat szenvedett. Mindenkiel rosszat téve, csak a saját céljainak az elérésére törekedett.

E szavak igazsága megsegyénítette a bűnös asszonyt.

A későbbi években, valahányszor Mercedes a romok közzé ment, képeletében mindig maga előtt látta a lady Laurayne magas alakját, amilyen akkor volt, kissé meghajolva és a képménnyel borított oszlopon keresve támaszt, szép arcát a lelki küzdelem és keserű szenvedések miatt sápadtan és kimerülve éppen olyanak, a milyennek most látta.

Egy kevés ideig csendesen állottak, a nélkül, hogy beszélték volna, a szél meg-megrázta a repkény leveleket és a fákat. Mercedes soha sem felejtette el a hallgatásnak

E szerint Buzsor Simon vádlottaszándékos emberölésben való bűnrészességben, mint felbujtót, 7 nél több igennel vétkesnek találták.

A bíróság ennek alapján 8 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre ítélte.

Özv. Buzsor Stefánét pedig 13 évi fegyházra és 7 évi hivatalvesztésre ítélte a kir. törvényszék.

Az indoklásból felemlítjük, hogy az ítélethozatálnál Buzsor Simonra nézve tekintettel voltak teljes beismerésére, bűntelen előéletére, továbbá arra, hogy a tett elkövetése alkalmával részeg volt, mely miatt az asszony biztatása nagyobb hatással volt rá.

Özv. Buzsor Stefánénál bűntelen előéletét figyelembe vették és tekintettel voltak arra, hogy mint 16 éves leány erőszakolták férjhez monni oly férfiuhoz, a kit nem szeretett.

Vádlottak vizsgálati fogságából a törvényszék 3 hónapot beszámít.

A költségeket, miután vádlottak vagyonatlanok, behajthatatlanoknak jelenti ki a kir. törvényszék.

Az ítéletbe úgy a kir. ügyész, valamint a vádlottak is megnyugodtak és így az jogerős lett.

— A Szapáryak. Szolnokon megyei bál volt tavaly télen. A bál elnöke gr. Szapáry Gyula volt. A rendezők sorában a báli meghívón oda volt nyomtatva a dr. Szapáry József alügyész neve is. Mikor a gróf ezt meglátta, azonnal feljelentette az alügyészt a járásbírósnál, hamis név használata miatt. A tárgyaláson az alügyész azzal védekezett, hogy igaz ugyan, hogy az apját nem Szapárynak, hanem Czapárynak hívták, azonban az ő összes bizonyítványai Szapáry névre szólnak és így van kiállítva a diplomája is. A bíróság nem fogadta el ezt a védekezést és dr. Czapáry Józsefet hamis név használata miatt 50 ft pénzbüntetésre ítélte. Most aztán úgy keresett orvoslást az alügyész, hogy névváltoztatásért folyamodott a belügyminisztériumhoz, de a miniszter nem engedte meg neki a Szapáry név viselését, még „i”-vel sem a végén. Így történt aztán, hogy a törvényszéknél megállapítási keresetre szorult, de a törvényszék kimondta, hogy nem illetékes a kérdés elbírálására s elutasította kérelmével az alügyészt. Így végzett a tábla, valamint úgy a kir. kuria I. polgári tanácsa is, Popu József bíró előadása alapján.

— Boros György — amerikai utjáról. Boros György, a kolozsvári unitárius theologia tudós professzora és dékánja tudvalevőleg három hónapot töltött a nyáron Amerikában, a hol a vallásos kongresszuson a magyar unitáriusokat olyan kitünő sikerrel képviselte. Amerikai utjáról és ott kifejtett működéséről terjedelmes jelentést készített, melyet az egyházi képviselő tanácsnak tegnap délután Ferencz József püspök elnöklése mellett tartott ülésén olvasott fel. A tanács tagjai rendkívül nagy figyelemmel és különös érdeklődéssel hallgatták meg a Boros György pompásan ki dolgozott jelentését s egy hangulag és nagy lelkesedéssel jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak neki Amerikában kifejtett nagy eredményű működéséért s elhatározták, hogy a rendkívül becses jelentést kinyomatják, s azt szétoztják. Az egyháztanács tagjai sorra melegen gratuláltak Boros Györgynek nagyérdéki és tanulságos jelentéséért.

ezt a rövid idejét, sem azokat a szavakat, melyek azt követték.

— Ha valamit elmondok magának — mondá lady Laurayne — mindent el kell mondanom.

— Ne mondjon többet, mint ami éppen szükséges — válaszolt a leány, én nem kívánok a kegyed életének a tikaiba látni. Én pusztán némi felvilágosító magyarázatot kívánok arról, a mit tett.

— Ha valamit mondok, mindent el kell mondanom — ismétlé lady Laurayne. Életem történetének az ösmérése nélkül senki sem érthetné meg, hogy mily nagy volt a kísértésem.

XLII.

— Ha azt kérdeznék tőlem — kérde lady Laurayne, hogy mit gondolok a legnagyobb átoknak, a mi alatt valaki élni tudjon, azt mondanám, hogy az az uri szegénység.

Nem képelek kegyetlenebbül szomorubb dolgot, mint száz vagy ezer fontból úgy költenek, hogy a háromszor annyianak a munkáját végezze, a fényűzés üres létszát tartatni és érezni, hogy az élet egy üres színlelés. Oh, fájdalom, én ezt mind nagyon is jól tudom! Sokkal inkább lennék teljesen szegény, a látszat fenntartása és reménye nélkül. Mercedes, az én szülem azokhoz tartoztak, kiket fashionable embereknek neveztek. Uri körben éltek; nagyon kevés jövedelmük volt és úgy éltek, mintha nagyon gazdagok lettek volna. Az mondták, hogy kegyetlenek azt tenni. A szokott élvezetek és mulatságok bármelyikével felhagyni, nyílt beösmérése lett volna annak a ténynek, hogy nincs módjuk benne és az társadalmi bukás lett volna.

(Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Szeptember 13.

Egy fiatal leány története.

— Angol regény. —

A Lauri szerzőjétől.

Az „Ellenzék” részére fordította: AMICA.

XLII.

(Folytatás.)

(80)

— Mercedes — mondá hosszú szünet után, akar egyezkedni velem?

— Igen — volt a válasz — ha a feltételei olyanok, a mit egy becsütetes nő elfogadhat. Engedje, hogy egy utat és módot sugalmazzak. Esküdjön meg, hogy igazságot fog szolgálni és átadom kegyednek a végrendeletet. Azt nem mondatom, hogy teljesen bízom kegyedben — folytatta Mercedes; de a bonyodalomból való kibontakozásra nem látok ennél jobb módot. A kezébe adom az okmányt, ha megígéri, hogy sir Austiérnt küld, átadja neki és megmondja, hogy a benne levő intézkedéseket teljesítse.

— De ő kérdezni fogja, hogy honnét került el? — ellenveté lady Laurayne — ez a nehézség.

— Azt mondhatná, hogy ma reggel ez a kegyed kezébe lett helyezve, azzal a meghagyással, hogy az igazságszolgáltatást rögtön eszközölje.

— Az sohasem elégitené ki a fiamat; — viszony lady Laurayne — sokkal több és keserűbb bosszúsága volt ez ügy miatt. Tudni kívánna, hogy hol voltam, kívül találkoztam és minden egyebet róla.

— Annak így kell lenni, — mondá

Mercedes — mert jobb tervet nem tudok kigondolni. A mi pedig az ő kíváncsiságát illeti, én nem osztom a kegyed véleményét. Ha azt mondja neki, hogy az edta kegyednek a kezébe az okmányt, a ki azt megtalálta és hogy az az egyén arra nézve, hogy hol, mikor és miképpen volt az megtalálva, titoktartásra kötelezte, én azt gondolom, hogy ő annyira fog örülni az okmányt, hogy nagyon keveset fog azzal gondolni, hogy annak a megtalálójai ki volt. Ha kívánja, én kegyeddel leszek, hogy szükség g esetében segítségére legyek.

— Mercedes, a tény az, hogy maga az okmányt nem meri reám bízni. Azonban, én nem vagyok egészen rossz, a becsütéletzet én belőlem sem halt ki egészen. Ha maga tudná az egész történetemet, talán nem ítélné el oly keményen.

— Én nem vagyok a kegyed bírja — válaszolt Mercedes.

A büszke arc szelődött, a hazug száj remegett; lady Lauraynenak a büszkesége a bántódás és megalázódás érzete alatt meg volt törve.

— Mercedes, — mondá esdeklő hangon — mondja meg nekem, hogy maga miképpen találta meg az okmányt és mit tud arról.

— Előbb legyen őszinte hozzám — egyezkedett Mercedes. Kegyed ösmer és tudja, hogy igazságszerető és megbízható vagyok, én csalárdnak és hazugnak ösmerem kegyedet, kegyed hisz bennem, én kételkedem kegyedben. Én simán bának el kegyeddel, ha őszinte lesz hozzám. Ha igazán mondja el a történetét, ha beösméri a bűnét, akkor segítségére lehetek. És a titkát hűségesen megőrzöm, egészen a halálomig, ha kívánja. Még Konstansznak sem fogom az igazságot megmondani. A titok egredül a miénk lesz. De az egész igazságot meg kell nekem mondania, senmit sem szabad eltitkolnia előttem és Konstansznak vissza kell adni a birtokát. — Nyugodtan gondolkozzék felette, de ne feledje, hogy ha feltételeimet vissza utasítja, minő veszélynek és büntetésnek teszi ki magát. Nem szükséges rögtön határozni, fontolja meg jól a dolgot és aztán tudassa velem a határozatát.

— Mercedes, elfogadom a feltételeit — mondá a rezignáció hangján. Elmondom a történetemet, ha megígéri, hogy sohasem fedezi fel senkinek, de titkomat úgy tekint, mint egy szent bizományt.

— Mercedes, a tény az, hogy maga az okmányt nem meri reám bízni. Azonban, én nem vagyok egészen rossz, a becsütéletzet én belőlem sem halt ki egészen. Ha maga tudná az egész történetemet, talán nem ítélné el oly keményen.

— Előbb legyen őszinte hozzám — egyezkedett Mercedes. Kegyed ösmer és tudja, hogy igazságszerető és megbízható vagyok, én csalárdnak és hazugnak ösmerem kegyedet, kegyed hisz bennem, én kételkedem kegyedben. Én simán bának el kegyeddel, ha őszinte lesz hozzám. Ha igazán mondja el a történetét, ha beösméri a bűnét, akkor segítségére lehetek. És a titkát hűségesen megőrzöm, egészen a halálomig, ha kívánja. Még Konstansznak sem fogom az igazságot megmondani. A titok egredül a miénk lesz. De az egész igazságot meg kell nekem mondania, senmit sem szabad eltitkolnia előttem és Konstansznak vissza kell adni a birtokát. — Nyugodtan gondolkozzék felette, de ne feledje, hogy ha feltételeimet vissza utasítja, minő veszélynek és büntetésnek teszi ki magát. Nem szükséges rögtön határozni, fontolja meg jól a dolgot és aztán tudassa velem a határozatát.

— Mercedes, elfogadom a feltételeit — mondá a rezignáció hangján. Elmondom a történetemet, ha megígéri, hogy sohasem fedezi fel senkinek, de titkomat úgy tekint, mint egy szent bizományt.

— Mercedes, elfogadom a feltételeit — mondá a rezignáció hangján. Elmondom a történetemet, ha megígéri, hogy sohasem fedezi fel senkinek, de titkomat úgy tekint, mint egy szent bizományt.

— Mercedes, elfogadom a feltételeit — mondá a rezignáció hangján. Elmondom a történetemet, ha megígéri, hogy sohasem fedezi fel senkinek, de titkomat úgy tekint, mint egy szent bizományt.

— Mercedes, elfogadom a feltételeit — mondá a rezignáció hangján. Elmondom a történetemet, ha megígéri, hogy sohasem fedezi fel senkinek, de titkomat úgy tekint, mint egy szent bizományt.

— Mercedes, elfogadom a feltételeit — mondá a rezignáció hangján. Elmondom a történetemet, ha megígéri, hogy sohasem fedezi fel senkinek, de titkomat úgy tekint, mint egy szent bizományt.

— Mercedes, elfogadom a feltételeit — mondá a rezignáció hangján. Elmondom a történetemet, ha megígéri, hogy sohasem fedezi fel senkinek, de titkomat úgy tekint, mint egy szent bizományt.

— Mercedes, elfogadom a feltételeit — mondá a rezignáció hangján. Elmondom a történetemet, ha megígéri, hogy sohasem fedezi fel senkinek, de titkomat úgy tekint, mint egy szent bizományt.

— **József főherczeg állapota.** József főherczeg állapotáról Alesuthról a következőket telegrafálják: Hétfőn alkalmazzák a főherczeg sérült lábára s második gipszkötést; a fenséges urtegnap és ma már mankókkal járt a parkban; láza és fájdalma nincsen; körülbelül tíz nap múlva alkalmazák a végleges járókötést. A főherczeg állapota semminemű aggodalomra sem ad okot.

— **Bulbuk- emléktábla.** Az erdélyi róm. kath. status nagynevű alapítójának, a pár évvel ezelőtt elhalt, jótékonyaságáról széles körben ismert Bulbuk Emanuelnek, ki nevét azzal örökölte meg, hogy a Szent-József-finevelő intézet és a vele szomszédos konviktus számára 60,000 koronás alapítványt tett, az emlékre igen szép márvány emléktáblát készíttetett. Az emléktábla a Szent-József-finevelő-intézetben a bejárat mellett a baloldali falba van elhelyezve.

— **A villamos erő behozatala.** A városi törvényhatóság júniusban tartott közgyűlésén kimondotta, hogy a villamos erőt világítási és motorikus célokra a városba hozatja. E czélból akkor a szerződési és versenytárgyalási feltételek megállapítása végett egy szűkebb körű bizottságot küldött ki. — E bizottság a tegnapi délután tanácskozott a városház tanácstermében. Az ügyet Fekete N. Béla tanácsos adta elő s a kifejlődött eszmecsereben nagy részt vett Szvacsina Géza polgármester is. Mivel az ügy nagyon fontos és beható eszmecserezt provokált pozitív megállapodásra nem juthattak, hanem megbízta az előadót, hogy a szerződési tervezetet és a versenytárgyalási feltételeket dolgozza ki és egy terjessze majd a bizottság elé.

— **A Minorita templomban** tartani szokott „Mária kilenced” ötdik szombatjának litániája ezuttal nem „szombaton” f. hó 15-én, hanem „pénteken” f. hó 14-én esti 6 órakor fog megtartatni. Ugy a litániát mint a szentbeszédet ezen alkalommal székhelyi Majláth G. Károly ur ő méltósága fogja megtartani.

— **A építői egyesület gyűlése.** A Kolozsvár városi építői egyesület igazgató választmánya 1900. szeptember hó 14-én pénteken d. u. 5 órakor a városház nagy termében gyűlést tart. A gyűlésre t. választmányi tagokat tisztelettel meghívja dr. Halász Károly elnök. Tárgyak: Beszámolás az Erzsébet ut. létesítésére vonatkozó előmunkálatokkal. Bejelentése az utépítés megkezdésének. Egyesületi ügyek.

— **Tanítótestületi gyűlés Bonczhidán.** A kolozsvári és borsamonti tanítótestületi körök f. hó 22-én d. e. 10 órakor Bonczhidán tartják együttes gyűléseiket. — Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Nyilvános gyakorlati tanítás „Az alkotmánytanból”. Lakatos Dénes. 3. A javítóintézet köréből: Kovács József jav. int. ig. 4. A népiskola feladata a szociális kérdéseket illetőleg: Tamás Károly. 5. Az iskolai életből: Bessenyei Dénes. 6. Felolvasás: Jónás Bálint ev. ref. lelkész. 7. Vitatétel „A helyes nevelési elvek alkalmazása a családban”. Gál Sándor. 8. Indítványok. 9. Záróbeszéd: A borsamonti kör elnöke. A gyűlésre a testületi tagokat és a tanügybarátokat ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség. Este a „Tanítók Házára” táncestély.

— **Az Erdélyi bank és Takarékpénztár** részvény társaság folyó hó 11-én tartotta meg a lefolyt nyári szünet után első igazgató tanácsi ülést.

Résztvevők: Gróf Kornis Viktor elnök, br. Feilitzsch Árpád, Deák Albert, dr. Kiss Mór, Merza Lajos, Sándor József, Szekula Ákos, Lendvay Emil. Elnök gr. Kornis Viktor meleg hangú beszéddel megnyitván az ülést, üdvözli a jelenlévőket és felkéri a jegyzőt a múlt jegyzőkönyv felolvasására. Lendvay vezérigazgató bemutatta az 1900 évi első félévi mérleget, melynek adataiból örvendtes tudomással vétezt, hogy az elért tiszta nyereség a tavalyi első félévhez, az intézet egész séges fejlődéséhez képest, felülmúlja, mely eredmény természetesen az összes üzletágak egyöntetű emelkedéséből lel magyarázatát. Ezután előterjesztett az augusztus havi mérleg, melyek élénk kifejezést nyert első sorban a takarékbetétállag és ezzel párhuzamosan a váltótárca fokozatos gyarapodása. Lendvay vezérigazgató előadásából kiemelő továbbá, hogy az intézet különösen a gabbanemlék kivételével finanszírozás tekintetében igen eredményesen működik. Összforgalma 1900 augusztus hó végén cca. 260 millió korona.

Az intézet vezetősége eddigi elveihöz és nemzetgazdasági szempontból kitűzött üdvös céljaihoz képest, olcsó kölcsönök nyújtásával a nagy forgalom elérésében igyekszik az anyagi sikert biztosítani.

— **Meghívó.** Az állami kezeli tisztviselők országos mozgalmanak végrehajtó bizottsága által kibocsátott körlevél és a f. évi október hó 2-án Budapesten megtartandó országos értekezletre való meghívó feletti értekezésre, illetve a megindított mozgalom pártolása végett van szerencsénk a Kolozsvárt állami alkalmazásban levő X. és XI. fizetési osztályba sorozott összes kezelő tisztviselő urakat f. évi szept. hó 16-án d. u. fél 4 órára a kir. ítélőtábla tanácstermébe előtervezetle tisztelettel meghívni. Az értekezlet tárgya: 1. Az országos értekezlethez leendő csatlakozás kimondása. 2. Az országos értekezletre való esetleges képviseltetés. 3. A netán előterjesztendő javaslatok megvitatása, stb. Kartársi üdvözléssel: Kolozsvárt, 1900. szeptember hó 12. Balogh István b. elnök. Moritz Márton b. jegyző.

— **A megfélebezett zöldsász határozat.** Brassó város hazafias polgar-

sága körében rendkívüli felháborodást idézett elő a város képviselőtestületének az a hazfiatlan határozata, melylyel a Bánffy sajtójának örvendezése mellett Brassó Kronstadtnek keresztelte el. Most tűnik csak ki, mily ravasz agyafurtsággal készítették elő ennek a határozatnak megszavazását. A hirdeti közgyűlésre a város magyar ajku képviselőit meg sem hívták, a közgyűlés tárgysorozatában fel sem volt említve az elkeresztelési indítvány, úgy hogy arról előre senki sem tudott. Mindezek teljesen elégséges okok a határozat megsemmisítésére, annál is inkább, mert Brassó magyar képviselőtestületi tagjai az ellen már felebbeztet jeltettek be. Amint értesülünk, a belügyminiszterium ezuttal meg fogja ragadni az alkalmat, hogy Brassó város kolompós zöldsász vezetőit alaposan kioktassa azokra a kötelességekre, a melyekkel Magyarország iránt tartoznak.

— **Football-csapat Kolozsvárt.** A kolozsvári egyetem fiatalága körében „football-csapat” van alakulóban. Felvételek az egyetemi vivó teremben eszközöltetnek. Az egyetemi fiatalág helyesen teszi, ha a lehetőség kerüli az egészség rontó kávéházak rossz levegőjét és szabad idejét a különböző sportok művelésére fordítja.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamra tudtára adja az érdeklődőknek** hogy a nagyszabedű cs. és kir. hadbiztonságának 1901 évi zab és árpa szükséglete biztosítása tárgyában kelt hirdetésnyét a kamarának megküldvén, azt az érdeklődők bármikor megtekinthetik.

— **A magyar zene ellen.** Balázsfalváról írják lapunknak, hogy Balogh Jancsi kolozsvári cigányprímás a napokban ott zeneestélyt akart rendezni. Azonban alighogy rágyújtott a magyar notára, a kolozsvári egyetem két román hallgatója püsszgni kezdett s nem engedték, hogy Balogh Jancsi magyar notákat húzzon. A jelenvolt magyarság mély megbotránkozással hagyta oda a vendéglői helyiséget.

— **Tisza László elszámolása.** Az Isaszegi Olvasókör, a mely Tisza Lászlót a budapesti törvényszéknél följelentette volt, hogy az isaszegi honvédszoborra hozzá beérkezett adományokkal elszámolni nem akar, nagy indignációval értesült arról, hogy a Tisza László ellen indított vizsgálat során teljesen mellőzték az olvasókör tagjai közül, akik mint adakozók tették a följelentést, többen jogorvoslatot készülnék keresni, mert teljesen lehetetlen állapotnak tartják azt, hogy Tisza László számadásainak mibőlőlőlásáról éppen az a testület ne szerezhessen tiszta képet, amely ezeknek a számadásoknak bekövetelése iránt a törvényes lépéseket tette. A vizsgálat során tudvalegőleg csak a szoborbizottság elnökét hívták fel a bűnpör folytatására, de az Isaszegi Olvasókör-höz, vagyis a följelentést tevő testülethez, mely mint följelentő, első sorban lett volna hivatva a magánvádli szerepére, e tárgyban semmiféle megkeresés nem érkezett. Anomália volt ez vagy súlyos tévedés, az a későbbiekből derül ki.

— **Erdélyi Hetiszemle.** E cím alatt október 14-én egy új heti lap fog megindulni Kolozsvárt, mely különösen a kereskedők és iparosok érdekeit fogja szolgálni. Előfizetési ára 8 korona lesz.

— **Pusztító ciklon.** Londonból borzalmas részleteket jelentenek a Texasban dúlt ciklonról. Több, mint száz falu egészen elpusztult a föld színéről, — semmi sem jelzi létezésük helyét. Kő kövön nem maradt.

A városok közül Altalona, Leacheoc és Lodine egészen romba dőlt. Ezt a kárt hozzátelvetőleg kétszáz millió koronára becsülik. A gyapjúkészlet és termelés teljesen tönkrement s ez magában véve ötven millió korona kárt jelent. Galveston környékén eddig ezernél több holttestet találtak. A kórházakból ágyakkal együtt sodorták el a hullámok a betegek mentek. Az amerikai városokból mentőtársaságok mentek a pusztulás színhelyére. A távíró összeköttetés el van rombolva s ez az oka annak, hogy mindeddig nem lehetett pontosan megállapítani a katasztrófa méreteit.

— **A pápa szüretje.** Egy szép őszi délutánon a Vatikán kertjéig szigorúan elzárják. Az anti kamarából megy a parancs a pápai zsanád lakanyába, hol mindig 25 ember van szolgálatban, hogy a kertek összes kapuit a legszigorúabban el kell zárni, s egy óra múlva már minden kapunál kivont karddal ott áll az őrség. Egy szögölte láttevő tiszt jelenik meg lóháton, s mögötte felülnek a pápa kocsija, mely fehér bársonnyal van bélelve és két oldalán rajta van a pápai ezimer. Két oldal a testőrség lovagol. A koci a Leonitorony felé megy. E közben a vinczellérek lázas sietséggel dolgoznak a kastély kamarás felügyelete alatt, szedik a gyönyörű szíll-fürtöket azon szíll-lóhegyről, melyet XIII. Leó uralkodása kezdetén tiltatott be és mely most nagy örömhözme szolgál. Mikor a pápa a Leonitoronyhoz érkezik, az őrség katonásan tisztele, a pápa pedig kiszáll kocsiájából, melyhez a szolgálattelvő kamarások egyike térdén állva tart egy három lépésös hácsót, míg a másik kamarás szintén térdet hajtvva egy arany fogantyus botot tart, melyet azonban a pápa nem vesz igénybe.

A szentatya öszébb húzza biborszínt kabátját, majd átveszi a kalapot, melyet azon kamarás nyújt neki, utközben a kocsiiban vele szemben állt, mint kísérő. A pápa káplányával, msgr. Mazzolinivel, megnezi a szírtelöket, s azután ugyanazon szertartások között vissza vonul. A szíll az első szüret alkalmával 1000 üveg bort adott, a legutóbbin pedig 10,000 üveg. A bort a pápa gyengédkedő főpapok között osztja szét.

— **Osztályorszájték.** Az osztályorszájték húszán harmincezer koronát nyert 64080, husz-ezer koronát 39388 83250 32732 60808 48636 17192, kétezer koronát 20662 10264 24759 68700 13287 36193 30061 17544 77260 57537 50716 31300 57341 39992 20759 12543 74907 32343 50806 18752 48654 10987 68006, ezer koronát 16484 33519 17266 42912 30157 30942 71845 99638 53194 247 57964 69259 99776 43728 85497 1971 64088 76750 24118 40557 76466 31572 30647 50496 29384 61473 10491 1373 67474 45668 82152 20112 82702 53060 13548 76538 80423 77977 45547 59401 75015 19401 48838 11774 26668 5664 79116 94302, ötszáz koronát 45636 5565 2946 21481 38290 78671 90222 33596 77470 43805 24503 8177 14129 87035 92797 88704 4223 33106 72655 66097 39342 74262 76232 19029 4710 35148 6700 37727 81580 43803 2298 93504 25387 86626 83481 52819 12799 11965 36559 46345 56442 15348 64299 81955 91250 27201 25465 41685 32642 88292.

— **1. Napoleon kortársnője.** Nemrég ünnepelte meg jó egészségben századik születésnapját Londonban Lady Carew, született Cliffl, ki I. Napoleon idejében korának híres szépsége volt. A matrona még élénken emlékszik arra a híres estélyre, melyet Richmond herczegnő a watertool csata előestéjén brüsseli palotájában adott. Ez emlékeztetés estélyt énekelte meg Lord Byron egy gyönyörű költeményében és Thackeray „Vanity fair”-jében. Lady Carew magas kora dacára kitűnő egészségnek örvend és valóságos élő kommentára a rég lefolyt eseményeknek, melyekről szívesen beszélget. Bál alkalmával történt az a nevezetes eset is, a midőn Pfiel őrnagy csizmával lábán, porosan és verejtékkelve megjelent a mulatók között és Wellington herczegnek jelentette, hogy Napoleon átkelt a Sambre folyón. Wellington herczeg a bál tereméből egyenesen a csataterre sietett és vele együtt a hőlgyek nagy szomorúságára a bál legdelibb táncosai a katonatisztek is.

— **Követeljük mindenütt Emkegyűjtőt.**

Jótékony ság.

A győrgyfalvi róm. kath. templomban levő Mária oltár felidiszítésére gyűjtőt öv: Baló Domokosné, a következő adakozók névsora: Fekete Antalné 2 kor., öv. Baló Domokosné 1 kor., Gergely Jánosné 1 kor., Gergely Roza 1 kor., Benedek Ferenczné 1 kor., Gergely Kálmánné 60 fill. dr. Ember Bogdánné 1 kor., Gerei sz. Mozza Jodán 80 fill. Báiler Jánosné 40 fill. Tothné 40 fill. Békéiné 40 fill. Plaesintor Manóué 60 fill. öv. Czetz Péterné 1 kor., és 5 m. szalag. Gergely Ferenczné 1 kor., Mészáros János 40 fill. Sz. M. 10 fill. N. N. 20 fill. K. E. 20 fill. öv. Reiter Györgyné 20 fill. Egy valaki 1 kor., Kriszto Jánosné 40 fill. T. M. 20 fill. Nagy Kálmánné 40 fill. Krishofer Antonia 10 fill. Benke Lénke 60 fill. Irma 1 kor., Tessitori Erminióné 2 kor., gróf Bethlen Rozáli 1 kor., Keresztes Vilma 40 fill. Nagy Gergelyné 40 fill. öv. Tordai Ferenczné egy cseppetnyi húzót. Fogadják a nemes szívű adakozók hálás köszönetemet. Kelt Győrgyfalván 1900 szept. 2. Lázár Móríc r. k. lelkész.

Gabona árak.

szeptember 13.

A mai hetivásáron a gabonaárak a következők voltak:

	kor	fl.	kor.	fl.
Buza mmázsánként	12	—	13	60
Rozs	11	20	12	—
Zab	8	40	8	80
Árpa	10	—	12	—
Kukuricza	11	40	11	60

Közönség köréből.)

Vízvezeték és csatornázás ügye.

Egy tekintélyes és szakértő polgártól vettük az alábbi sorokat:

Az „Ellenzék” tegnapi számában „Vízvezeték és csatornázás összeköttetésére” vonatkozó dr. Nagy Mór h. polgármester ur által írt czikkére legyen szabad egy pár sorral reflectálnom.

A mi a Zellerin-czég bejegyzését illeti, arra az a megjegyzésem, ha egy vállalatnak pl. Budapesten van a központja, de egy vidéki városban egy nagy kiterjedésű ipartelep létesít, mint a kérdéses czég is, mely már 4 esztendőre itt helyben úgy a városossal, mint magánfelekkel több 100,000 frtna menő üzleti összeköttetésben áll, alig hihető, hogy a hangoztatott, szentesített ipar és kereskedelmi törvények úgy rendelkeznének, hogy azon vállalat ne legyen kötelezve abban a törvényszéki kerületben, a melyben fióktelepe évek során fennáll, fióktelep czégét az illetékes tvsz.-nél bejegyeztetni. Az is alig hihető, hogy minden községi adótól ment legyen és még abban az előnyben is részesüljön, hogy mivel Bpsten van a központja az itt helyben végzett munkálatokért, melyek bármily okból nem fizetődnek, Budapesten pereljen.

Hiszen az elmondott körülményeket tekintve nem csak, hogy a városi tanácsnak jogában és kötelességében állana, hanem még első sorban a kereskedelmi és iparkamarának volna a kötelessége a törvény figyelmét felhívni az ilyen vállalat törvényszéki bejegyzésére.

A mi a 2-ik kérdést illeti, t. i. a városi vízv. csőhálózathoz a házi vízvezeték bekapcsolását, azon ügyről, hogy míg a jótállási ideje a csőhálózat vállalkozójának lejár, kizárólagosan ő jogosított a jury által megállapított egységarak alapján kapcsolni, erre nézve az a megjegyzésem, hogy a jótállási

* E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti.

időtartam a szerződés értelmében két évnél tovább nem terjed és mégis már négy esztendőre kizárólagos monopoliumát képezi és pedig olyan egységárak mellett, melyek (detaille) kicsiny munkáknál is tulmagasak, de kiváltképen a városi csatornázáshoz a házi csatornák bekapcsolási egységárai annyira tulmagasak, hogy ezen kétméni csatlakozási monopoliummal főképpen a háztulajdonosokat és ezzel az iparral foglalkozó vállalkozókat érzékenyen megkárosították, sőt ezen felül még számos ferde eljárással háborgatták úgy a háztulajdonosokat, mint a vállalkozókat.

A h. polgármester ur nyilatkozatában az is olvasható, hogy újlag is monopolium tárgyává szándékozik a tanács tenni úgy a csatorna, mint a vízvezeték csatlakozásait (hát a város házilag, mint más város nem eszközölhető a városi vízmű igazgatóságai szakközvegeivel?) és továbbra is főképpen a háztulajdonosokat és ezáltal ezzel az iparral foglalkozókat megkárosítani és egy vállalkozónak évek során át kénye és kedveszerinti önkényes eljárásnak mint prédát odadobni és még büntetésekkel egy alkotmányos monarchia személmével össze nem férő jótalan erőszakoskodásokkal zaklatni kívánja.

A mi a Zellerin-czég vállalati összegét illeti, bizony az 15 millió koronát jóval túlhaladja az összes mult és jelen munkálatokat számba véve, mert a 36,000 frt. biztosíték csak az első vállalatnak t. i. az általános városi csőhálózat vállalati összegnek a biztosítéka, de nem a többi 100,000 frtkra menő utólag kiadott vállalatoké is. A 36,000 frt. biztosíték nem 166,520 frt. 59 kr. vállalati összeg 10 százalékának felel meg, hanem már ez is 360,000 frt. összegnek.

Alkalmilag lesznek oly bátor tapasztalataimat és tudomásomra jutott minden ferde dolgokat egy füzetben egy kicsikét körül írni és minden egyes városi képviselő urnak azt megküldeni s ezuttal is kérem az igen t. város atyákat arra, hogy a vízvezeték és csatornázás emez oldalát figyelmére méltatni sziveskedjenek.

Egy megkárosított polgar.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” távirati, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.

Kereskedelmi és iparkamarai titkárok orsz. értekezlete.

Budapest, szept. 12.

A kereskedelmi miniszterium tanácskozó termében tegnap és ma országos értekezletet tartottak a kereskedelmi és iparkamarai titkárok. Az értekezleten jelen voltak az összes hazai kamarák titkárai, egy a Horvát-Szlavonországbeliak is.

Az értekezlet tegnap hosszabb vita után elfogadta az egész országban rendezendő iparstatistikát; ma pedig a kamarai illeték ügyét tárgyalták le. Továbbá Záray Károly pécsi titkár indítványára az értekezlet jegyzőkönyvi halás köszönetét fejezte ki Hegedűs Sándor miniszternek az idei évi jelentés összeállításáért; végül Király Ferencz debreczeni titkár indítványára az értekezlet táviratilag üdvözölte ugyancsak Hegedűs Sándor kereskedelmi minisztert a párisi kiállításon elért sikereiért. A kamarai titkárok augusztus 28-án újból országos értekezletet tartanak, a melyen a kamarai választások reformját fogják tárgyalni.

A minisztertanács elhalasztása.

Budapest, szept. 12.

A tegnapi délután 2 órára kitűzött minisztertanácsot elhalasztották, mivel Széll Kálmán miniszterelnök nem érkezett meg Budapestre. A kabinet ennél fogva ma tartja meg értekezletét, a melyen báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert Gromon Dezső, Hegedűs Sándor kereskedelmi minisztert pedig Nagy Ferencz helyettesíti.

A kínai forradalom.

Pétvárv, szept. 12.

A Novoje Vremja jelenti e hó 7-éről Blagovjescsenszkból, hogy az Amur jobbpartján, azon a helyen, a hol az immár elhamvasztott Sachalin falu állott a polgári és katonai hatóságok fejének és nagy néptömegnek jelenlétében ünnepies háláadó istentiszteletet tartottak és a falut emlékeztül az orosz csapatok által történt bevételére Iljinszipostnak nevezték el. Az ünnepi aktust végző pap beszédében azt mondta: Most fel van állítva a kereszt az a kínai partján, a mely tegnap még a kínaiak birtokában volt. Muravjev Amurszki előre látta, hogy ez a párt előbb vagy később a mienk lesz. Gripski tábornok lendületes beszédében szerencsét kívánt a csapatoknak.

London, szept. 12.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből e hó 4-éről: Csing herczeg érteke-

zett Sir Róbert Harttal. Az eredményt titokban tartják. De néhány nap alatt felvilágosításokat várnak. Csing herczegnek ugyanoly meghatalmazása van, mint Kung herczegnek volt 1860 ban. Császári dekrétumot hozott magával, mely külön utasításokat tartalmaz Hart számára Az orosz-kínai bank holnap bezárja itteni irodáit és áthelyeztetik Sanghaiba. A bank részleges kártalanítása czéljából lefoglalta az 5 millió taetre rugó császári egyetemi alapot, a melyre a kínaiak a csapatok fizetése végett váltókat intéztek.

London, szept. 12.

Egy Takun át küldött 9-iki keletű tiencsini távirat jelentése szerint tegnap egy vegyes haderő, mely angolokból, oroszokból, olaszokból és japánokból áll, elindult délnyugat felé, hogy az országot a még mindig czirkáló boxerektől megtisztítsa. Az övzege császárné a császárral Csing herczeg felvilágosítása szerint Kalgalban időzik. Ketteler báróné egy Pohl hapitány vezetésé alatt álló német matrőzkülönmény oltalma alatt e hó 7-én elutazott Pekingből és ma ideérkezett. Ketteler báróné további utazására nézve Kirchhof tengernagy minden intézkedést megtett. A báróné először Amerikába megy, a honnét novemberben érkezik Münsterbe.

A szatmári gyilkosság ügye.

Budapest, szept. 13.

A szatmári gyilkosság ügyét most tárgyalják a kurián. A diszterem zsufolva volt.

Czorda Bódog elnök az ülést 10 órakor megnyitván, Szakács Ferencz előadó ismerteti az ügyet és a semmiségi okokat.

Hammersberg korona-ügysz. a semmiségi panasz elutasítását kéri.

Herman Zsoldics védője, kiegészítül elmondja, hogy Papp Zsoldicsot egyszer rá akarta birni, hogy borotvával vágja el Elemér nyakát.

Ezután fejtegette, hogy Zsoldics teljesen Papp lefolyása alatt állt s nem számítható terhére az előre megfontolás.

Szünet után Kelemen, Papp védője beszélt hosszasan.

Pandurovics elítélve.

Budapest, szept. 12.

Pandurovics Pétert, az erzsébetfalvi gyilkosság tettesét a törvényszék hat évi fegyházra ítélte.

Az öthónapi fogságot betudják.

Hol van Krüger?

Budapest, szept. 13.

Lourenzó Marquezból jelentik, hogy Krüger több transvaali hivatalokkal odaérkezett s a hollandi konzulnál tartózkodik.

Budapest, szept. 13.

Pretóriából jelentik, hogy Botha alkudozik az angolokkal.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lapulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Balogh Jancsi

közkedvelt zenekara megérkezett, ma este a Pilsenben rendkívüli érd. műsorral zeneestélyt rendez.

T. Cz.

Van szerencsém a nagyérdemű zenekedelő közönség, zenekarok és zene egylete tudomására hozni, hogy a nyár folyamán saját felügyeiletem alatt, a saját műhelyemben készített mindennemű hangszerekkel Wessellényi Miklós-utcai raktáromban felszereltem. És azokat a budapesti hason gyárakkal versenyeztetve, a legszolidabb árban ajánlom megvételre.

Üzletem fő elve lévén kevés haszonnal minél több pártfogót szerezni, műhelyemben a szakmába vágó mindenféle javítások és munkák is a legnagyobb precizitással, a legolcsóbb díjazás ellenében lesznek teljesítve.

Mester és régiségi hegedűk raktáron. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Remélve a zenekedelő körök szíves támogatását, vagyok

hazafias tisztelettel

Braun Mihály,

Erdélyrészi hangszergyáros Kolozsvárt.

Sz. 2560—900. tkvi.

889. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A Bánffy-hunyadi kir. járásbíró, mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy Varga Kata férj. Kelemen Istvánné utóajánlata folytán Kelemen Ilona és társa végrehajtónak Kelemen Pál és társai bhunyadi lakosok végrehajtást szenvedők elleni vagyonközösség megszüntetés és járulékaik iránti végrehajtási ügyben a bhunyadi kir. járásbíró területén levő a bhunyadi 257 és 342 sz. tjkvekből a 3815—99 sz. telekvi végzéssel az 1173 sz. tjkve átírt, a Kelemen Pálné, Juhász Ilona és Kelemen Márton tulajdonánál felvett A + 3. rdsz. 720 721 hrsz ingatlanra 1182 kor., és 4. rdsz. 821, 822 hrszamu ingatlanra 2648 kor. összesen 3830 kor. becsértékben, illetve kikiáltási árban, a Kelemen Pált illető haszonélvezeti jogra való tekintet nélkül oly megjegyzéssel rendeltetik el, hogy miután ezen árverés célja vagyonközösség megszüntetése nevezett végrehajtást szenvedőknek szintén jogukban áll árverésen résztvenni, az árverést ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi október hó 10. napjának délelőtti 10 órája ezen kir. bíróióság hivatalos helyiségében megtartandó árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is elfog adatni.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. évi LX. trv. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3833. sz. a. kelt L. M. rendelet §§-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. trv. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Bánffy Hunyad, 1900 aug. hó 13.

Gruber,
kir. aljbíró.

I darab 4 éves vasderes 179 cmtr. magas herélt csikó; I darab 4 éves sárga 167 cmtr. magas herélt csikó mindkettő kifogástalan és kitűnő faj eladók.

Kolozsmegye u. p. Nagy-Kapuson, **Biró György** tulajdonosnál. 891. 2—5.

Egy jókarban levő Meidinger kemenceze olesón eladó.

Unio-utca 20. sz. a. a ház mesternél.
899. 1—1

Legszebb, legkényelmesebb, legolcsóbb Társas-utazás Párisba a világhiállítás megtekintésére, a magyar tanulók-utazása Párisba.

Indulás: Szeptember 22-én, külön vonattal. Egy nap és éjjel pihenő Münchenben, visszauton Zürichben. Hét nap Párisban. Utközben is minden igényt kielégítő teljes ellátás. Elegáns szállodák. Szabad belépés a kiállítás területére. Kirándulás Versailles stb. stb.

Összes költségek III. osztályban 115 frt 50 kr. II. osztályban 145 frt 50 kr. I. osztályban 185 frt 50 kr.

Jelentkezéseket elfogad

Budapest, Zöldfa-utca 37. I.

Propper N. János
igazgató.**150—200 frtot**

kereshetnek havonta intelligens, jó beszélőképességgel bíró, megbízható urak.

Bővebbet megtudhatni: **Sebess Dezső** úrnál (Kolozsvár, Benigni-palota I. em., balra.) 894. 2—3

Egy szép nagy üzlethelyiség

3 szoba és konyhával stb. **Unio-utca 15. sz.**

Két szoba — egyik utcza — **Unio-utca 11. sz. a. kiadó.**

Értekezhetni **Klaszovitt** szijgyártó üzletében **Unio-utca.** 896. 2—3.

TRISKA J. KOLOZSVÁRT.

Ajánlja Sétatér-utca 12. szám alatt levő

● **zongora, harmonium és cimbalom** ●

A nagy raktárát a helybeli és vidéki közönség b. figyelmébe, hol a leghevesebb gyárakból vannak **zongorák** raktáron, a melyek 350 főtől 1200 forintig terjedő áron részletesre is kaphatók. Vannak raktáron iskolai és templomi célra **harmoniumok**, — valamint Schunda-féle **cimbalomok** 80 főtől 300 frtig igen nagy választékban és gyári áron kaphatók.

A zongora-bangolásokot a cég alkalmazottja a legpontosabban eszközöli.

Szíves pártfogást kér
793. 1—10.

TRISKA J.

Egy teljesen

jókarban levő helybeli **eczetgyár** teljes felszereléssel együtt, mely a termelésénél fogva olyan kitűnő eczetet állít elő, hogy számtalan állandó vevői vannak, nagyon előnyös feltételek mellett **azonnal eladó.**

Értekezhetni Kolozsvárt, Kossuth L. u. 54., [Belmagyar-u. 51.] szám alatt. 893. 2—2

Kolozsvárt kapható: Benke Dezső, Papp Ernő, Blédy József, Bréver János, Moldován József, Péterffy Mór, Voith Péter, Voith Tivadar, Bóni István, Steinberger Lajos, Marusan Bogdán, Jenei Lajos, ifj. Gráf Lőrincz, Schuller Lajos, Adler Sámuel, Fuhrmann Károly, Burger Frigyes, Boskovics József, Zsilinszky Antal, ifj. Pere Istvánné, Goldmann Bernát, Kovács Károly, Jakobi Lajos, Kónya Sándor és Kolb Adolf kereskedéseikben. 897. 1—20.

ACETYLEN-GÁZ-VILÁGÍTÁS.

Ajánlom saját találmányu szabadalmazott **Acetylen gázfejlesztő gépeimet**, a melyek legegyszerűbb kezeléseiük, **teljesen biztosak.** A mi a legfőbb **szép és olcsó világítás.**

Kíváncsra költség-számlával díjtalanul szolgálók!!

Molnár Márton, acetylen-gázfejlesztő gépgyáros Szegeden, Valéria-tér 2.

795. 8—10.

UJ!**Bor és Sör csarnok.**

Belközép-utca 20. sz.

A **Kolozsvári Casino** földszinti éttermét minden kényelemmel berendeztem.

Étkezésre előfizetést jutányos árak mellett elfogadok.

Olcsó étlap.

Valódi jó hegyi borok! Jó magyar konyha!

Szolid és pontos kiszolgálás!

N. é. közönség szíves pártfogásáért esd

Szabó Gyula,
vendéglős.

Nagy raktár szőnyeg, paplan, pokrócz és matrácban! Hazai gyártmányu pamut-vásznak és hímzések. Cocos futószőnyeg minden szélességben.

Sárga Kristóf

fehérmű és vászon raktára

Kolozsvárt, Belközép- (Deák Ferencz) utca 3. sz.

Dus választék divatos férfi- és női ingek, mindenféle szabású alsó nadrágok, legújabb gallérok, kézek és nyakkendőkben,

Valódi francia fehér- és színes lenbatsit zsebkendők.

Ferdinánd Richter-féle Rumburgi, Creas, Irlandi és Hollandi lenvásznak Francia, satin, creton, oxford és macapalan ingszövetek és ingbátókban állandó nagy raktár.

Ujonszülötték részére garnitúrák, paplanok és kocsitakarók. Uj szerkezeti esernyők, színes és fekete harisnyák, keztyűk, nadrágtartók, kézelőgombok, mellűk stb.

Legnagyobb választék mindennemű szőnyegeken.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségére kívánt mindenféle fehérművek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítottak. 809. 7—10.

Valódi késmárki lendámaszt asztalnemű 25 százalékkal gyári áron alól kapható! Cspike, Tunis, Chemil és szerb függönyök. Gobelin asztal és ágyterítők.

RINDT és DÓCZY

ÉPÜLET és BUTOR ASZTALOSOK

Kolozsvárt, Külközép-utca 88. szám.

A nagyérdemű közönség becses tudomására kívánjuk hozni, hogy **bástya-utca 2. szám** alatt volt **asztalos üzletünket külközép utca 88. szám** (saját ház), helyeztük át.

Kérjük a nagyérdemű közönség további pártfogását.

Telefonszám **465.**

Ugyanott több **kiadó lakások** vízvezetékkel ellátva. 866. 7—0.

Világ-Panoráma

elsőrangú műkiállítás!

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 1a. sz. alatt.
I. Cyclus. Dánia, Kopenhága st. Az orosz császárné és a sziam király megérkezése.

Szeptember 9—15-éig.

Minden vasárnap új sorozatok!!

A Világ-Panoráma nyitva van **mindennap** reggel 9 órától déli fél 1 óráig és délután fél 2 órától esti 10 óráig.

Bélelti díjak: Felnötteknek **20** kr. Tanulók, gyermekek és katonák (örmeztől lefelé) számára **10** kr.

Kiváló tisztelettel

740. 24—0.

az igazgatóság.

Hirdetések

a legolcsóbb árban

— felvételnek e lap kiadóhivatalában! —

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!!!**KOZEL F. JÓZSEF**

kályharaktárban
Kolozsvárt, Unio-utca 20. sz.
(Redoutal szemben)

állandóan 300—400 darab kályha készletben van, melyek egy szépség mint minőség tekintetében felülmúlhatlanok s az eddig teljesített nagyobb megbízások teljes biztosítékot nyújtanak arra, hogy a nagyközönség további megbízásai is ép úgy mint azelőtt a legnagyobb szakértelem és pontosság mellett fog eszközölni.

HEVESI JÓZSEF

műasztalos
Gyár-utca 8. szám.

elvállal mindenféle asztalos munkát és fapadozatot.

Nagy raktárt tart:

kitűnő minőségű, gőzben szárított

Parkettekből!

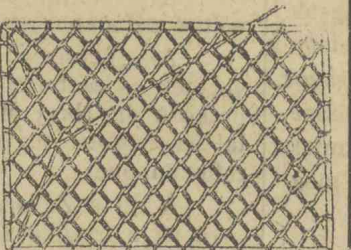
Telefon **136.****„Municipia“**

kiadóhivatala az összes községi és közigazgatási nyomtatványok, könyv-, papír- és irodaszerek legnagyobb raktára **Budapest, VII. Kerepesi-ut 12. szám.** Nagy képes árjegyzék kíváncsra ingyen és bérmentve.

Pénzkölcsön

földbirtokokra, bérházakra I. II. helyre kedvező feltételekkel nyerhető. Fölvilágosítást ad szíveségből **Gerő A.** volt tkptári igazgató **Budapest VII. Nefelejts-utca 8. szám.**

Jó munkáért kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi fonat- és szitárny gyára **Kolozsvárt Torda-utca.**

Eisele József

réz-, érczmű- és gőzkazán-gyár **Budapest, V., Külső Váci-ut 138.**

A m. kir. posta és távirat igazgatóság rendes szállítója

Gergely Kálmán

kocsigyártó **Kolozsvárt, kültorda utca 27. szám.** Uj kocsik készíthetnek.

A kinek építetteti valója van, az egész bizalommal forduljon

Hirschfeld Lajos

építőmesterhez, Külmönstör-u. 82. sz. Tervezéseket, költségvetéseket ugyanott.

A résztvevő kiállításokon arany érmek és oklevelekkel kitüntetve.

UDVARI ÉS TÁRSA

törv. bejegyzett kocsigyártó **Kolozsvárt, Hűdfő-utca**

(Zöldfa vendéglő mellett.)

Raktáron tart kész kocsikat választékban. Kocsijavításokat és rendeléseket pontosan, kíváncsra szerint teljesít.

Telefon: 339.

Benke Dezső

fűszer üzletében **Kolozsvárt** (magyar-utca szeglet) a legjobb minőségű **élelmi czikkek kaphatók** szolid kiszolgálással a legutányosabb árban.

Valódi **Dréher sör 15** kr.

Naponta friss gyümölcs és dinnye.

DEMJÉN AGOSTON

műlakatos gyorsan és pontosan teljesít mindenféle

Lakatos munkákat, saját szabadalmazott ablak-

záróit szellőző készülékkel, függöny-horgait különösen

ajánlja.

Jókai-utca 12. szám.

Varga Pál

cimbalom-gyártónál megjelent

cimbalomiskolából 1 hét alatt

tanító segélye nélkül megtanul

cimbalmozni bárki, melyet üz-

letemben vásárolt cimbalomhoz

ingyen adok. **Budapest, VIII.**

Rökt Szilárd-utca 3. szám. —

Cimbalomról képes árjegyzék

ingyen.

A ki hazai szövethől készült

ruhában akar járni, az

forduljon megrendelésével

Marinkiewicz Ignáczhoz,

kinek szabó-üzlete **Kolozsvárt,**

Belközép-utczában van.

Vízvezeték,

csatornázás, kutszivattyúk, tűz-

oltó felszerelések, fürdőberende-

zések tervezése és készítése hazai

anyagok felhasználásával

Bányai Kálmán és Társai

Kolozsvárt, főtér 18.

Telefon **324.**

Medgyesfalvi likör-, rum- és

oognaogár, Marosvásárhely.

Ajánlja francia módon gőzle-

párolás után készült creme-li-

korjeit. Saját szilvrium, seprő

és törköly-főzde. Kitűnő rumok.

Különlegesség: „Assam-Rum”,

legkitűnőbb thearum. Árjegyzé-

kek viszontelárusítók részére in-

gyen és bérmentve.

Keresztényfalvi agyag-áru-

gyár részvénrtársaság. Ke-

resztényfalva, (Brassó.) ujon-

nan berendezett és nagyobbitott

gyárában kitűnő minőségű kő-

agyag- és chamotte-árakat fő-

képen vízvezeték- és csatorná-

zási csöveket, kemény-rakványo-

kat és más építkezési czikkeket,

vályukat stb.; mindenféle tűzálló

chamotte-téglatát, lemezeket-

lisztet a kőlatot és egyebet

nagyon kaphatók.

A kinek építetteti valója van,

az egész bizalommal forduljon

Hirschfeld Lajos

építőmesterhez, Külmönstör-u. 82. sz. Tervezéseket, költségve-

Legjobb ekék és gazdasági gépek készítő-telepe

SIMONFFY ISTVÁN

gépgyára és vasöntődéje **Külső-Torda-utca**

A legjobb hust

Benigni Sámuel

főtéri üzletében

lehet kapni, a hol mindennemű

füstölt hus is kapható! Postai

megrendelés azonnal teljesítettik.

Magyar fém- és lámpaárú-

gyár r. t. Petroleum-lámpák,

légszesz és villanyvilágítási tes-

tek, mindenféle fémdiszmutézik-

kek stb. Raktár: Kolozsvárt,

Wesselenyi-u. 20.

Kitűnőnek

bizonynult erős cement-falakak,

menyezetek és folyosó bolto-

zásokat készít

ifj. BERTA MIHÁLY

szobrász- és gipszöntő.

Vanszerencsém a nagyérdemű

közönség tudomására hozni, hogy

Unio-utca 10. sz. a. levő czip-

pész üzletemben megrendelűim

csupán hön készítésű czipész-

munkát találhatnak, melyek ugy

minőség mint kivétel tekintet-

ben a külföldiekkel versenyké-

pések, s a legkényesebb igény-

eket is kielégítendik.